

Студијски програм : ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА
Назив предмета: Патологија и орална патологија
Наставник/наставници: Проф. др Маја Јовичић Милентијевић
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 9
Шифра предмета: 24С214
Услов: /
Циљ предмета   Циљ предмета је да студенти стоматологије савладају основне пинципе опште патологије, као и специфичне патолошке процесе у органским системима. Проучавање се заснива на макроскопском и микроскопском изгледу (морфологији) ћелија и ткива различитих органа.
Исход предмета   Патологија је научна дисциплина која спаја клиничку праксу и базична истраживања, а усресређена је на узроке оштећења (етиологију), као и на механизме који доводе до симптома обољења (патогенезу). Патологија као предмет дели се на општу и специјалну; општа патологија проучава фундаменталне одговоре ћелија и ткива, а специјална специфичне одговоре специјализованих органа на патолошке стимулусе.
Садржај предмета   <i>Теоријска настава</i>   <i>Опита патологија:</i> Ако се ћелија суочи са стресним физиолошким променама или патолошким утицајима, она подлеже процесу адаптације, при чему стиче ново стабилно стање и задржава функцију. Ако адаптацијски одговор није могућ, долази до оштећења ћелије. Оштећење ћелије до одређене границе је реверзибилно, јер ћелија може да се врати у првобитно стање. У случају тешког стреса ћелија подлеже иреверзибилном оштећењу и осуђена је на смрт. У ћелији може да се накупља прекомерна количина различитих супстанци, што може да буде повезано са различитим степеном оштећења ћелије.   Запаљење је одбранбена реакција чија је сврха отклањање узрока ћелијског оштећења, дели се на акутно и хронично. Посебан облик хроничног запаљења је грануломатозно запаљење. Репарација и регенерација су процеси обнове грађе и функције ткива после оштећења.   Нормална хомеостаза подразумева одржавање крви и течности у крвним судовима и ткивима. У случају изласка течности кроз зид крвног суда настаје едем, а после повреде крвног суда настаје крварење. Обилна крварења изазивају хипотензију и шок. Неадекватно згрушавање крви (тромбоза) или миграција угрушака (емболија) доводе до прекида у снабдевању ткива крвљу, што доводи до инфаркта.   Имунодефицијенције могу настати због урођених поремећаја у развоју имунског система или секундарно. Неоплазма представља патолошку ткивну масу која наставља са прекомерним растом и после престанка дејства фактора који су је изазвали. Тумори се деле на бенигне и малигне, а према хистогенетском пореклу на мезенхимне и епителне.   Обољења изазвана утицајем фактора животне средине су оштећења ткива као последица изложености хемијским или физичким факторима, као и обољења изазвана неправилном исхраном. Инфективне болести су значајан узрок морталитета широм света што је последица вируленције микроорганизама и одговора домаћина.   Термин мутација се односи на промене у ДНК, што може да доведе до три групе генетских болести: са моногенским наслеђивањем, са мултифакторским наслеђивањем и оне које настају због хромозомских абериација. Конгениталне аномалије представљају структурне дефекте који су присутни на рођењу: малформације, дисрупције, деформације, секвенца и малформациони синдром.   <i>Специјална патологија:</i> Болести крвних судова и срца представљају водеће узроке морбидитета и морталитета у свету. Ишемичка болест срца је група повезаних синдрома који настају као последица

недовољног снабдевања срца крвљу.

Болести плућа деле се на болести које захватају: ваздушне путеве, плућне инфекције, интерстицијске и болести васкуларног порекла. Примарни и секундарни тумори плућа су веома чести.

Обољења усне дупље (инфламаторне промене, улцерозне лезије и неоплазме) могу се поделити у две групе: болести које захватају мека ткива и болести зуба.

Желудачни поремећаји су различити: запаљење слузокоже, улкус и карцином желуца. Болести танког и дебелог црево су: развојне аномалије, васкуларни поремећаји, дивертикулоза, опструкција црева, ентероколитиси, инфламаторне болести црева и тумори. Болести јетре: на терену хепатитиса може се јавити цироза и карцином. У јетри су чести и метастатски тумори.

Поремећаји хематопоетског и лимфоидног система обухватају болести еритроцита и белих крвних зрнаца и поремећаје крварења. Неопластичне пролиферације белих крвних зрнаца су: лимфоидне, мијелоидне и хистиоцитне неоплазме.

Болести бубрега се деле на основу захватања компоненти бубрега. Најчешћи малигни тумор је карцином бубрежних ћелија. Обољења мушког и женског гениталног система су: конгениталне малформације, инфламаторне болести и неоплазме. Болести дојке су углавном безопасне, осим карцинома који је један од водећих узрока обољевања и умирања у свету. Поремећаји ендокриног система обухватају запаљенске болести, бенигне и малигне неоплазме.

Обољења коже су бројна од запаљенских промена, до појаве меланома и карцинома коже.

Болести скелетног и мишићног система обухватају болести: костију, зглобова, скелетних мишића и туморе меких ткива.

Најчешћи поремећаји централног нервног система су: едем мозга, хидроцефалус и жаришне растуће масе. Тумори централног нервног система чине хетерогену групу тумора.

Практична настава

У делу посвећеном општој патологији приказани су фундаментални процеси са макроскопског и патохистолошког аспекта: ћелијске адаптације, реверзибилна оштећења и поремећаји акумулације, иреверзибилна оштећења, поремећаји таложења пигмената, запаљења, хемодинамски поремећаји, имунски посредоване болести, бенигни тумори, преканцерозе, малигни тумори и педијатријска патологија. У делу који се бави специјалном патологијом су приказане најчесталије болести органских система: кардиоваскуларног, респираторног, главе и врата, гастроинтестиналног, хепатобилијарног, хематопоетског и лимфоидног, уринарног, мушког и женског гениталног, дојке, ендокриног, коже, меких ткива и костију и централног и периферног нервног система.

Литература

1. Kumar V, Abbas AK, Aster JC (eds.). Robbinsove osnove patologije (10. izdanje). Beograd: DATA STATUS, 2021.
2. Jovičić Milentijević M, Gligorijević J, Janković Veličković Lj, Đorđević B, Mijović Ž, Krstić M, Ilić I, Živković N, Denčić T, Stojnev S, Ristić Petrović A. Praktikum iz patohistologije, Beograd: DATA STATUS, 2022.
3. Janković Veličković Lj, Đorđević B, Živković V, Jovičić Milentijević M. Makroskopski prikazi patoloških procesa. Niš: Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu, 2005.

Број часова активне наставе: 135

Теоријска настава: 60

Практична настава: 75

Методe извођења наставе

Презентација, микроскопирање, описи макроскопских препарата, семинари у склопу интерактивне наставе.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	30 поена	Завршни испит	70 поена
активност у току предавања	2 поена	практични испит	20 поена
практична настава	4 поена	усмени испит	50 поена

колоквијум-и	20 поена		
семинар-и	4 поена		